J. C. L. van Straa

RODA DOCENS

De Franse omwenteling aan het einde van de achttiende eeuw hief alle geestelijke instituten op. Ook Rolduc onderging dit lot en werd door Franse legerbenden in beslag genomen. Abt en kloosterlingen moesten vluchten, de beelden werden gebroken, de altaren vernield, de zalen omgevormd tot kazerne, de beroemde kerk werd een paardenstal. Dit geschiedde in 1794.[1]) Nog was het einde niet daar.

In 1797 had de openbare verkoping plaats van de abdij en haar bezittingen. De kloosterlingen kochten hun eigendom — klooster en landerijen — weer terug, maar kregen geen toestemming om er zelf terug te keren. Zelfs het bidden en smeken van de koorheren om de abdij te mogen bestemmen voor zieke en hulpbehoevende priesters mocht niet baten. Zo werden zij gedwongen de gemeenschap te ontbinden, ontslag van de gelofte van armoede te vragen en de goederen der abdij onder elkander te verdelen. Rolduc zelf met de pachthoeve bleef echter gemeenschappelijk bezit. Twintig jaar lang lag Rolduc daar onbewoond en onbeheerd.

In 1817 bieden de overgebleven kloosterheren Mgr. Barrett, Vicaris-generaal en -capitularis van het Bisdom Luik, de gebouwen en bezittingen aan tot inrichting van een Klein Seminarie.[2])

Tot driemaal toe richt deze tot de koning het verzoek om de bezitting te mogen aannemen tot stichting van een Klein Seminarie. 13 Juli 1818 weigert een koninklijk besluit de aanneming *als zodanig*. Toen eindelijk het verzoek werd gedaan ze te mogen aanvaarden als „donation pure et simple", volgde in 1819 de koninklijke goedkeuring.

De koorheren hadden het erewoord, schriftelijk en mondeling, van Mgr. Barrett, dat de gebouwen tot Seminarie zouden worden ingericht, zodra de omstandigheden het toelieten.

Het zou echter nog 12 jaar duren, voordat dit gebeurde.

In 1829 was Cornelius van Bommel door de Paus tot Bisschop van Luik benoemd. Deze grote en ijverige herder was regent van het Klein Seminarie Hageveld geweest. In 1825 had hij Hageveld zien sluiten, omdat de Regering geen Klein Seminarie wilde erkennen. Mgr. van Bommel bracht op krachtige wijze persoonlijk zijn bezwaren bij de koning naar voren. Na het concordaat tussen Paus Leo XII en Koning Willem I in 1827 gesloten, werd van Bommel, op verzoek van de koning, tot Bisschop benoemd. Aanvankelijk bestemd voor de zetel van Gent, werd hij gepreconiseerd tot Bisschop van Luik op 15 November 1829 en door Mgr. Oudinot, Bisschop van Namen, geconsacreerd.

Reeds op 14 Januari 1830 spreekt hij in zijn eerste herderlijke brief — uit 's-Gravenhage — over de oprichting van een seminarie.[3])

De opening van het seminarie Rolduc werd in zijn Bevelbrief van 26 Augustus 1831 [4]) vastgesteld op 17 October van dat jaar.

Maar niet alleen de opleiding van de aanstaande priesters ging Mgr. van Bommel ter harte; de opleiding van onderwijzers was hem eveneens een grote zorg. Hij rustte niet voor ook deze geregeld was. Reeds in 1836 richtte hij te Rolduc, naast het seminarie, een normaalschool op voor het Nederlands sprekende

1) R. Corten, Rolduc in Woord en Beeld, blz. 155, vermeldt dit in het jaar 1793. Zie hierover ook de uitvoerige nota 5), blz. 126, bij het artikel van Dr. P. S. Everts.

2) Reeds door de Annales Rodenses dragen wij kennis van een school te Rolduc (1123). Vgl. van Gils, Eenige opmerkingen over de Middeleeuwsche boekenlijst der Abdij Rolduc, 5e Ned. Philol. congres, Amsterdam, 1907, blz. 10 ev.

3) R. Corten, Rolduc i. W. e. B., blz. 159.

4) Rolduc's Jaarboek 1941, blz. 196.

gedeelte van zijn bisdom, die in 1837 gevolgd werd door een voor het Frans sprekende gedeelte. Vierden de Bisschoppelijke kweekscholen van de Nederlandse Bisdommen Utrecht, Haarlem en 's-Hertogenbosch in 1947 hun gouden feest, die van Rolduc mocht reeds in 1936 haar eeuwfeest gedenken, zij het dan ook niet ter plaatse.

In 1839 kwam de provincie Nederlands Limburg tot stand. Toch bleef Rolduc tot 1843 seminarie van het Bisdom Luik.

De geweldige moeilijkheden die sindsdien ontstonden tussen het Bisdom Luik en het Apostolisch Vicariaat van Limburg, heeft Pater Em. Janssen C.ss.R. met ijver en kunde beschreven. Wij zullen ons alleen met het onderwijs te Rolduc bezig houden; voor het geestelijk leven en de culturele vorming daarnaast, menen wij te mogen verwijzen naar het voortreffelijk geschiedkundig overzicht van Prof. Dr. F. Sassen.

Op 1 Mei 1843 werd het Klein Seminarie van het Apostolisch Vicariaat door Mgr. Paredis plechtig geopend met zestig leerlingen, welk getal vóór de zomervacantie van dat jaar aangroeide tot 85, nl. 7 van de philosophie, 61 van het Klein Seminarie en 17 van de Normaalschool.

Volgens de bedoeling van Directeur Peters zou Rolduc een katholiek instituut worden voor geheel Nederland en aangrenzende landen. Daarvoor heeft hij geijverd en gestreden en niet zonder succes. Het nieuwe schooljaar 1843—1844 werd begonnen met 102 nieuwe leerlingen, in Januari en na de Paasvacantie van dat jaar zouden nog resp. 7 en 20 nieuwe leerlingen hun studies te Rolduc beginnen. Daardoor was het getal der leerlingen tot ongeveer 200 gestegen; bij zijn dood, in November 1855, had het de 300 nagenoeg bereikt.

Naast het Seminarie en de Nederlandse Normaalschool werd bij het begin van dat schooljaar een Middelbare school geopend, „Cours spéciaux" genaamd. Zij was aanvankelijk alleen bestemd voor Duitse leerlingen. In de loop van de volgende jaren groeide zij uit tot een school van vier klassen, met aparte afdelingen voor Nederlandse en Duitse leerlingen. De Duitse afdeling bloeide vooral in de jaren 1850 tot 1860. In de daarop volgende en vooral in de tachtiger jaren nam haar aantal leerlingen echter geleidelijk af. In April 1894 werd ze omgezet in „Deutsche Realschule." Deze poging van Directeur Corten om ze aldus tot nieuw leven te wekken, mislukte echter jammerlijk en na het schooljaar 1894—1895 werd ze voor goed opgeheven.

Van af het begin van het schooljaar 1843—1844 vinden we dus te Rolduc naast het Seminarie — philosophie en humaniora — nog de Normaalschool en de Middelbare School.

Voor het Seminarie had Mgr. van Bommel in de reeds genoemde Bevelbrief van 1831 het programma vastgesteld.

Het „staat alleen open voor jongelingen die zich den geestelijken stand willen toewijden, die eenigen trek, eenige neiging voor dien stand gevoelen, en met volle toestemming hunner ouders denzelven mogen betreden.

De studiën zullen dezelve rigting volgen, en zoodanig met de theologische in verband worden gebragt, dat bijna niemand dan de kweekelingen der eerste afdeeling, (Klein Seminarie), den *cursus* der tweede afdeeling met vrucht zal kunnen afdoen.

Dit plan bevat het middelbaar onderwijs of *humaniora* en de wijsbegeerte of *philosophie*.

De *humaniora* hebben een lageren en eenen hogeren cursus.

In den eersten leert men gezamenlijk de grieksche en latijnsche, de hoogduitsche en Fransche talen. Deze laatste is de taal van het gesticht,[5]) alhoewel men van de *syntaxis* af de jeugd ook zal gewennen, zich in het latijn uit te drukken.

In den tweeden zal men de zuivre beginselen der letterkunde doen putten uit de beste schrijvers der oudheid en nieuwere tijd, zoo

5) Dit is ze gebleven tot 1912.

wel geweide en kerkelijke als heidensche en wereldlijke dichters en redenaren, die men zal leeren elkander tegenoverstellen, en bij vergelijking beoordeelen. Hierdoor zal men trachten eenen zuiveren smaak voor kanzelwelsprekendheid te vormen, terwijl men niet alléén van stel- en schoone schrijftrant, maar ook van uitspraak en voordragt veel werk zal maken.

Op beide cursussen zal er een allergrondigst onderwijs gegeven worden in den godsdienst, ...bij dit onderwijs..... zullen alle bijtakken van onderrigt, over aardrykskunde, geschiedenis, oudheden, etc., gevoegd worden, in zoo verre althans deze de wetenschap van den godsdienst volmaken.

De cursus der philosophie zal twee jaren duren, en bevatten de beredeneerde geschiedenis der oude en nieuwere wijsbegeerte, de logica, methaphysica en ethica, dat is redeneer-, bovennatuur- en zedekunde, alsmede de beginselen der natuur- en wiskunde. Men zal zich beijveren de volmaakte overeenkomst aan te toonen tuschen de gronden der zuiv're wijsbegeerte en die der theologie, ten einde voor de dogmatica en polemica des te scherper wapenen tegen alle dwalingen te leveren."

Ook voor de beide afdelingen der Normaalschool stelde van Bommel uitvoerige prospectussen op.[6]) In 1840 verscheen bij gelegenheid van de Prijsuitdeling te Rolduc een geschrift: „Ecole Normale de Rolduc. Origine, progrès et situation de l'établissement." Jammer genoeg is het bij deze ene historische schets van een jaargenoot gebleven. De korte inhoud ervan geven wij hier in het Nederlands weer:

Na 1830 bestond er in heel België geen enkele Normaalschool. De Normaalschool te Rolduc is de eerste die daarna wordt geopend. Andere scholen worden naderhand opgericht en nemen Rolduc als voorbeeld.

In Mei 1836 besluit Mgr. van Bommel tot de oprichting en vestigt ze in een der gebouwen van zijn Klein Seminarie. De aanmeldingen zijn zo talrijk, dat reeds in het tweede jaar de haar toegewezen ruimte te klein is. Daarom wordt een tweede school geopend te S. Roch, die uitsluitend bestemd is voor de Waalse leerlingen van het diocees.

De moeilijkheden in de eerste jaren van haar bestaan zijn groot: het lager onderwijs is in Limburg, zoals in geheel België, verwaarloosd; veel leerlingen komen te Rolduc zonder enig onderwijs genoten te hebben. Het spreekt vanzelf, dat het onmogelijk is in twee jaar een volledige onderwijzersopleiding te geven.

Spoedig blijkt bovendien, dat verschillende leerlingen niet in staat zijn het geringe pensiongeld (250 frs.) te betalen, zodat zij gedwongen zijn de inrichting te verlaten, voordat zij hun studie hebben voltooid.

Naarmate het onderwijs zich uitbreidt, komen er meer leraren; naarmate het getal aanvragen toeneemt, worden de toelatingsexamens strenger en spoedig geniet de school het vertrouwen van de bevolking. Ook de officiële instanties erkennen het nut en de betekenis van de Rolducse Normaalschool en in 1839 krijgt ze van de provinciale raad een subsidie van 2000 frs. Eenzelfde bedrag wordt haar toegekend door de regering.

In 1837 wordt binnen de muren van Rolduc een lagere school (Uebungschule) geopend. Zij telt 60 leerlingen. Hier kunnen de normalisten zich oefenen in de toepassing van de aangeleerde theorie. Het jaar daarna komt er nog een tweede school, die tevens dienst doet als voorbereiding op de Normaalschool (Praeparandenschule). Deze telt 40 leerlingen (externen en internen). De twee afdelingen van de Normaalschool hebben 50 leerlingen, die allen intern zijn.

De oprichting van het Apostolisch Vicariaat van Limburg bracht voor de scholen van Rolduc zeer grote moeilijkheden.

Door de overplaatsing van het Klein Seminarie van het Bisdom Luik naar de oude Benedictijner abdij van St. Truiden nam het aantal leerlingen-seminaristen te Rolduc sterk

6) Rolduc's Jaarboek 1937, blz. 167 ev.

af; dat van de normalisten werd zelfs angstwekkend gering. Het kleine Apostolisch Vicariaat Limburg kon niet genoeg normalisten opleveren. En zo werd een uitgebreider kring gezocht. Directeur Peters deed pogingen om één Katholieke Normaalschool in te richten voor heel Nederland. Daartoe richtte hij zich in Juni 1850 tot de Bisschoppen van Nederland en tot de Internuntius te 's-Gravenhage, Mgr. Belgrado.

De brieven van Directeur Peters ontbreken, jammer genoeg, in het archief van Rolduc; wel zijn de antwoorden bewaard.

Monsieur,

Votre honorée du 15 de ce mois m'a fait connaître plusieurs détails sur l'établissement normal à Rolduc, dont Sa Grandeur Monseigneur l'Evéque d'Hirène ne m'a jusqu'ici aucunement entretenu. Je m'empresse de Vous répondre qu'au mois de Septembre de l'année passée..... on a fait mention de cet établissement..... et aussitôt j'ai cru devoir recommander la chose à la sollicitude de ces Ecclésiastiques. Je ne puis qu'être intimement convaincu de l'avantage résultant de l'institution précitée, jusqu'à ce moment la seule existante en Hollande.

J'ai l'honneur d'être avec considération, Monsieur,

Votre devoué Serviteur
† BELGRADO, Internonce Aplique.

La Haye, 1e 27 juin 1850.

Monsieur le Supérieur,

Si j'ai tardé un peu à répondre à votre intéressante épitre du 25 juin dernier, c'était pour me mettre de suite à l'oeuvre et pouvoir vous communiquer le résultat de mes démarches. Je suis tout à fait d'accord avec votre lettre; si j'étais chargé de l'administration de la Mission, je saurais bien travailler efficacement en ce sens, n'ayant heureusement du reste pas cette charge, je dois me borner à de chaudes recommendations auprès de Meur l'Internonce Belgrado, et auprès de ceux qui peuvent l'influencer, ...

Votre très humble serviteur
† CORNEILLE LOUIS Ev. de Curium.

Duinzigt le 5 juillet 1850.

Tilburg, den 7 Julij 1850.

Zeer Eerwaarde Heer,

.....

Ik stel veel belang in het behoud van de normaalschool te Rolduc, en ik verzoek UZEerw. de verzekering te aanvaarden, dat ik van mijn zijde alles zal doen wat doenlijk is tot de instandhouding van dezelve en om het gesticht te doen bloeijen; dan UwZEerw. is bekend met mijne posieci en zal weten dat ik over de studenten van ons Seminarium naar welgevallen niet kan beschikken, zoomede dat ik verstoken ben van de tractementen, welke de overige Kerkvoogden in Nederland genieten, redenen waarom ik aan UwZEerws regtmatig verzoek voor als nog niet kan voldoen.

.....

UwZEerws. ootmoedige Dienaar,
† J. BISSCHOP VAN GERRA
(J. ZWIJSEN).

Hoeven, den 8 Julij 1850.

Zeer Eerwaarde Heer,

..... Volgaarne beken ik, dat het voor de Katholieken van Nederland van het grootste belang is, vooral in de tegenwoordige tijdsomstandigheden, dat eene zoo schoone inrigting, die reeds vele heilzame vruchten heeft voortgebracht, voortdurend blijve bestaan..... en het groot gewigt der zaak inziende, ben ik ook bereid van mijnen kant hulp en medewerking te verleenen.

.....

Intusschen verzoek ik UZEerw. mij eenige prospectussen van de Normaal-school te willen zenden ten einde de WelEerw. Pastoors van mijn Vicariaat beter met die inrigting bekend te kunnen maken en hen vervolgens aan te sporen, om jongens die tot den onderwijzersstand willen opgeleid worden naar Rolduc te zenden, hetgeen toch in alle geval een geschikt, ja noodzakelijk middel zal zijn, om de Normaal-school bij voortduring van genoegzame kweekelingen te voorzien.

.....

UZeerEerw. nederige Dienaar,
J. VAN HOOYDONK
Bisschop van Dardane,
Vic. Aplcus van Breda.

Reeds te voren had de deken van Venlo, F. Canoy, in een brief van 20 September 1849 een voorstel gedaan. Hij had in deze

brief aan van Laer, de eerste Directeur van de Normaalschool, toen pas geïnstalleerd als pastoor te Maasniel, drie mogelijkheden voorgehouden, o.a.:

Fonder une école normale pour toute la Hollande. On peut placer à l'école normale 70 à 80 élèves. Si Mgr. de Ruremonde attachait à l'école normale un Directeur, un régent et un sous-régent, si NN. SS. Zwijsen, van Hooydonk et van Curium y attachaitent chacun un professeur et leur garantissaient leur honoraire, l'école normale serait fortement organisée, elle serait une oeuvre commune, par là même il y aurait assez d'élèves, elle pourrait fleurir et concourir honorablement avec l'école normale de Haarlem. Ce serait là le moyen de tirer le plus de profit possible de la nouvelle loi....."

De éne Normaalschool kwam echter niet tot stand.

Mgr. Henri Everts zegt in een schoon artikel, getiteld: „Mgr. Henricus Hubertus Jacobus Peters, eerste Directeur van Rolduc":[7])

„De toekomstige onderwijzer doorliep geregeld de driejarige cursus (van de Burgerschool) ook toen deze in 1872 een vijfjarige H.B.S. was geworden en ontving daarna zijne speciale opleiding voor het onderwijzersexamen, die in den regel twee jaar duurde.

.....Gemelde toestand bleef te Rolduc, tot in 1892 de Normaal School, in Kweekschool omgezet, overgeplaatst werd naar Echt, vanwaar zij in 1921 verhuisde naar Roermond."

Had Directeur Peters het werk onder ontzettende moeilijkheden begonnen, zijn opvolger Antonius Jansen, Directeur van 6 Januari 1856 tot 11 April 1868, zette het rustig en met uitstekende uitslag voort.

Toen Thorbecke in 1863 de wet op het Middelbaar onderwijs na lange en heftige debatten had zien aannemen, werden te Rolduc, op aansporing en gedeeltelijk onder leiding van de latere Directeur Everts, de toekomstige leraren voorbereid, die enkele jaren later als leraren aan het Gymnasium en de Hogere Burgerschool van Rolduc de strijd zouden aanbinden met het staatsonderwijs en de eer van Rolduc in die moeilijke omstandigheden hoog hielden.[8])

Onmiddellijk begonnen de toekomstige leraren H. Claessen en P. van de Goor hun studie in de Nederlandse en de Franse taal, en beiden slaagden na het beëindigen van hun studie te Rolduc in 1864 voor de akte Frans en een jaar later in 1865, tijdens hun studie op het Groot Seminarie, voor de akte Nederlands.

Onverwacht overleed Directeur Jansen onder de Paasvacantie van het jaar 1868, op Goede Vrijdag 11 April, te Haelen, waar hij op bezoek was bij zijn vriend, kapelaan Hub. Jacobs, die van 1851 tot 1856 leraar was geweest te Rolduc.

Reeds enkele dagen daarna werd tot zijn opvolger benoemd de Rolducse leraar Willem Everts.

Het werk door Directeur Jansen begonnen — Rolduc aan te passen aan de Middelbare Onderwijswet — zette hij met onverminderde ijver voort en hij zou aan Nederland de eerste Katholieke Hogere Burgerschool geven; zij zou ook de enige blijven tot 1901.

Het studieprogram van de Middelbare School met driejarige cursus, die reeds lang vóór 1863 bestond en tevens tot handelsschool was ingericht, werd onmiddellijk volgens de eisen van de nieuwe wet veranderd.[9])

Er zouden in Nederland tenminste 15 Rijks Hogere Burgerscholen komen, waaronder tenminste 5 met vijfjarige cursus. De wettelijke opzet was geheel liberaal: de Rijks Hogere Burgerscholen zouden geheel ten laste komen van het Rijk, terwijl subsidie aan een mogelijke Katholieke door de Wet zelf onmogelijk werd gemaakt.

Onder de met een vijfjarige Hoger Burgerschool bevoorrechte gemeenten behoorde ook Roermond, de Limburgse Bisschopsstad.

Everts sloeg dadelijk de hand aan het werk om tot een Katholieke vijfjarige Hogere Bur-

7) Rolduc's Jaarboek 1928, blz. 10.

8) R. Corten, Rolduc i. W. en B., blz. 173.

9) R. Corten, Rolduc i. W. en B., blz. 179.

gerschool te komen. Gelden waren er echter niet, docenten slechts bij overgangsbepaling bevoegd verklaard. Geen nood: aanstonds werd een van de jonge priester-leraren, F. Spijkers, naar Leiden gezonden om er in de wiskundige vakken te studeren. Anderen volgden.

Een Katholiek priester laten studeren aan de Leidse universiteit was een feit dat opzien en verzet baarde. Everts hield echter vol en zo kwam de eerste Katholieke vijfjarige Hogere Burgerschool in Nederland tot stand in 1872, onder aanmoediging van de Bisschop van Roermond en onder bescherming van het gehele Episcopaat van Nederland.

Rolduc bewaart een belangrijk bundeltje met opschrift van de hand van Dir. W. Everts: „Brieven der Hoogwaarde Bisschoppen bij de opening van den 5-jarigen cursus der H. B. School te Rolduc."

Begin Mei 1872 had Directeur Everts nl. een rondschrijven gericht aan de Nederlandse Bisschoppen om hun bescherming te vragen voor het grote werk: de vijfjarige Hogere Burgerschool te Rolduc. Jammer genoeg is dit rondschrijven te Rolduc niet bewaard. De antwoorden der Bisschoppen zijn nog nooit gepubliceerd en mogen daarom hier een plaats vinden.

Op 24 Mei 1872 antwoordt de Aartsbisschop van Utrecht, Mgr. A. J. Schaepman:

ZEw. Heer,

Onder terugzending van bijg. circulaire hebben Wij de eer UZEw. te berichten dat Wij daaraan gaarne onze goedkeuring hechten en de Kath. Hoogere Burgerschool van Rolduc den zegen des Hemels toewenschen opdat zij voor de Kath. jeugd van Nederland, die vruchten moge opleveren, welke men van deze onderneming mag verwachten.

De Aartsbisschop van Utrecht,
† A. J. SCHAEPMAN.

16 Mei antwoordt de Aartsbisschop — Bisschop van 's-Hertogenbosch, Mgr. J. Zwijsen:

ZeerEerw. Heer.

Ik heb Uw brief van den 6 Mei j.l. wel ontvangen, waarbij UZEw. mij kennis geeft, dat met 1e October de school voor middelbaar onderwijs zal beginnen: — ik kan niet anders dan dit plan hoogstens goedkeuren; het kostgeld is zeer matig gesteld.

Wanneer UZEw. mij de Prospectussen zendt, wil ik die gaarne aan de Pastoors van mijn diocees doen geworden.

UZEw. het beste succes over die nuttige inrichting toewenschende ben ik met alle hoogachting

De Aartsb. Bisschop van 's-Bosch,
† J. ZWIJSEN.

Dezelfde dag de Bisschop van Breda, Mgr. J. van Genk:

Zeer Eerw. Heer,

Na hier met mijn Vicaris Generaal, Kanonik theologaal, enz. mondelings te hebben geconfereerd — waartoe eerst gisteren de gewenschte gelegenheid zich aanbood — over uwe geëerde Missive van 8 dezer, zij het volgende onzerzijds ten antwoord: dat ik mij gelijk ik met UZEw. reeds bij uw eerste bezoek afsprak — met betrekking tot de redactie der circulaire enz. in alles met de besluiten van ons Hoogw. Episcopaat vereenig.

Hoogachtend

UZEWs genegen dienaar in O.H
† J. VAN GENK Ep. Bred.

25 Mei de Bisschop van Haarlem, Mgr. Wilmer:

Zeer Eerw. Hooggel. Heer,

Ik moet UZEw. verschooning vragen over mijn uitgesteld antwoord; overstelpende bezigheden zijn mij in den weg geweest. Ik kan mij met de door UZEw. genoemde Hoogw. Bisschoppen opzigtens het programma of de circulaire wel vereenigen: toch zou m.i. er een kleine wijziging in behooren gemaakt te worden.

1e. Zoo zou ik reg. 2 voor bevruchting liever ontwikkeling of dergelijk woord verkiezen.

2e in 3e regel, zou ik het „nu eenmaal" liever weglaten.

3e Regel 6. na het woord „onderwijs", zou ik gaarne zien bijgevoegd: „en te regt" onoverkomelijk achtend.

4e Regel 8. — Het komt mij voor dat het Episcopaat hier te zeer direct op-

treedt. Het is geene stichting van het Episcopaat, maar van Mgr. Paredis. Ik zag liever die periode gewijzigd b.v. zóó:

„Met het oog op deze behoefte van onzen tijd „werd deze stichting ondernomen; en wij hebben „de voldoening te kunnen verzekeren dat dezelve „aan HH.DD.HH. den Aartsb. en Bisschoppen „van Nederland welgevallig is, en dat zij op „hunne hooge bescherming kan vertrouwen." „— of zoo iets dergelijks.

In elk geval wensch ik aan Uwe onderneming het zegenrijkst succes en noem mij steeds met bijzondere hoogachting

UZEw. ootm. Dienaar in Xto

† G. P. WILMER, Bissch. v. Haarlem.

31 Mei geeft Mgr. Paredis 'n „proficiat" in de pen:

Zeer eerw. Heer Directeur.

Uw rondschrijven aan de Hoogwaardige Biss. van ons Nederland heeft bij mij een onverwacht succes gehad; proficiat.

De bemerkingen van Mgr. Wilmer vond ik niet juist, zonder grond zelfs; de laatste kon er mijns erachtens door, want de nieuwe redactie geeft toch slechts den zelfden zin terug.....

Blijf hoogachtend,

UZEerw. toegenegendste dienaar

† J. A. PAREDIS Biss. van Roermond.

In 1874 werd voor het eerst door Rolduc aan de eindexamens deel genomen. De enige Rolducse candidaat — de latere Ir. L. A. J. Keuller — slaagde met glans. Na hem zouden in volgende jaren honderden leerlingen volgen.

Uit een ander Aartsbisschoppelijk schrijven van 5 November 1879 zou men kunnen afleiden, dat de Rolducse opleiding van leraren voor bevoegdheden in de verschillende vakken van Middelbaar onderwijs ook buiten het Bisdom stimulerend werkte.

Deze brief luidt als volgt:

Zeer Eerw. Heer,

Wij nemen de vrijheid om aan Uw oordeel de vraag te stellen: of het in de toekomst niet van groot nut kan zijn, om eenige priesters te bezitten, die in verschillende vakken van het Middelbaar onderwijs examen hebben gemaakt. Indien Uw advies gunstig is, dan zouden Wij trachten onder het aanzienlijk aantal beschikbare priesters eenige te vinden, die daartoe bekwaam schijnen en lust hebben. Gaarne zouden Wij dan tevens van UZEw. vernemen of — en op welke voorwaarden men zich in Rolduc met hunne opleiding zal kunnen belasten.

De Aartsbisschop van Utrecht,

† A. J. SCHAEPMAN.

Directeur Everts zond van deze brief — waarop ons zijn antwoord niet is bewaard gebleven — een afschrift aan Mgr. Paredis, die aldus terugschreef:

11 Nov. 1879.

Hoog Eerw. Heer Directeur,

Het briefje van onzen doorluchtigsten Aartsbisschop vind ik nog al curieus — gezamenlijk eene normaalschool daarstellen; neen, dat mogt niet! en nu? transeat.

Uw antwoord is goed — maar Zijne doorluchtige Hoogwaardigheid nu naar de universiteit verwijzen zou ik niet.

Kon het zich goed schikken — dan toch zou ik er vrede mee kunnen nemen enz. .....

In haast, maar hoogachtend, tuus in corde,

† J. A. PAREDIS, Biss. van Roermond.

De zaak heeft geen gevolg gehad. Wel stelde Directeur Corten later een program op voor eigen opleiding van leraren voor Rolduc — R.K. Leergangen avant la lettre — maar ook dit bleef bij een plan. Tot uitvoering kwam het niet.

De Hogere Burgerschool moest aan dezelfde eisen voldoen als de Rijks H.B.S., maar kon zelfs geen cent uit de publieke kas krijgen. Deze toestand duurde voort tot 1909, toen voor het eerst een schamel subsidie voor niet neutrale bijzondere Hogere Burgerscholen mogelijk werd: 1000 gulden als bijdrage in het salaris van de Directeur en 45 gulden — of 50 gulden in de grootste gemeenten — per wekelijks lesuur, tot een maximum van 150 lesuren.

'n Ietwat gunstige overgangsbepaling werd door de kampioen voor het bijzonder onderwijs, Mr. Baron van Wijnbergen, voorgesteld: de A-akten zouden voldoende zijn voor de leraren in functie. Ter Laan deed er nog bijvoegen: zolang zij aan dezelfde school

werkzaam zijn. Rolduc kreeg er slechts een kleine faciliteit door, anderen wisten er beter gebruik van te maken door, vóór het in werking treden van de wet, nog A-akten te laten halen.

Vlak vóór het eerste sobere subsidie kwam, gingen van de Limburgse Rijks Hogere Burgerschool twee candidaten voor het eindexamen op, van Rolduc dertien. De Rijks H.B.S. kwam geheel ten laste van het Rijk, Rolduc ontving geen penning!

In 1920, onder minister de Visser, kwam er, dank zij o.a. Mgr. Nolens, later Minister van Staat, en Mr. Baron van Wijnbergen, een belangrijke financiële verbetering voor het bijzonder Gijmnasium en de bijzondere Hogere Burgerschool tot stand: 80 % van de leraarssalarissen, 90 % van de gebouwen en 75 % van de exploitatiekosten kwamen ten laste van het Rijk.

De eindexamens H.B.S. werden destijds — tot 1920 — door Provinciale Commissies afgenomen, die door de Gouverneur van de provincie werden benoemd. Bij deze benoemingen telde Rolduc mee en zo examineerden ook Rolducse Heren; de vacatiegelden waren voor hen een welkome toeslag bij hun uiterst sober traktement.

De seminaristen volgden een zes-jarige cursus in de klassieke studies — het latere Gymnasium — en daarna de twee-jarige cursus in de philosophie. Practisch alle priesters van het Bisdom Roermond maakten te Rolduc hun philosophische studies, die zij begonnen na het beëindigen van de klassieke studies te Rolduc, of later ook aan de Bisschoppelijke Colleges te Roermond (1851), te Weert (1852) en te Sittard (1905) dan wel aan enig ander gymnasium.

Stond Rolduc na 1831 aanvankelijk alleen open voor degenen die zich tot het priesterschap geroepen voelden, sinds 1843 konden ook niet-seminaristen de Latijnse studies te Rolduc volgen.

Na de invoering van de wet tot regeling van het Hoger Onderwijs in 1876, werd ook de studie van de klassieken door Directeur Everts zo hervormd, dat de leerlingen het toelatings-examen tot de universiteit konden afleggen.

Dit toelatings-examen moest worden afgelegd óf aan een openbaar gymnasium óf voor de z.g. Staatscommissie. Van 1882 af zond Rolduc zijn candidaten naar het staatsexamen. In dat jaar slaagden de eerste drie candidaten. Een enkele maal deden Rolducse leerlingen — als extranei — eindexamen aan het gymnasium te Maastricht.

Tot de studie van de philosophie werden de seminaristen toegelaten bij overgangsexamen. In 1899 werd, na onderling overleg tussen de Directeuren van de Bisschoppelijke Colleges, voor alle seminaristen van het Bisdom een toelatingsexamen tot de studie van de philosophie vastgesteld met een centraal schriftelijk gedeelte en een mondeling gedeelte, dat werd afgenomen door de eigen leraren voor een door de Bisschop aangewezen hoogleraar van het Groot Seminarie als gecommitteerde.

Zij namen niet deel aan het staats-examen. Wel werden enkelen hiervoor opgeleid die bestemd waren voor het leraarschap en dus naderhand zouden moeten studeren aan een universiteit voor het verwerven der vereiste bevoegdheden. Sinds 1901 legden echter ook de seminaristen zoveel mogelijk het eindexamen af.

Dat jaar bracht het eindexamen aan de z.g. „aangewezen" bijzondere gymnasia.

Na de Boerenoorlog stelde Nederland er prijs op, dat Zuid-Afrikanen zoveel mogelijk in *Nederland* konden studeren. Het kamerlid Jhr. de Savornin Lohman betoogde toen terecht, dat, gaf men toegang tot de universiteit op een Zuid-Afrikaans diploma, het toch zeker billijk was, dat Nederlandse bijzondere gymnasia dat voorrecht ook zouden krijgen. Zijn betoog bleef niet zonder succes. Ook Rolduc behoorde tot de „aangewezen" gymnasia.

Sindsdien werd het eindexamen van het gymnasium te Rolduc zelf afgenomen door

de eigen leraren en door een commissie van gecommitteerden, aangewezen door de Minister van Onderwijs.

25 jaar lang had Directeur Everts de zware zorgen van het bestuur der scholen van Rolduc gedragen. In 1888 reeds was de leraar R. Corten ter verlichting van de directeurstaak als conrector benoemd. Nu meende hij die taak geheel aan een jeugdiger kracht te moeten overgeven. Op de dag van de plechtige viering van zijn zilveren Directeurschap — 9 Augustus 1893 — maakte hij zijn besluit bekend om ontslag te vragen.

Dr. R. Corten werd zijn opvolger. Met jeugdig enthousiasme en wijs beleid sloeg deze onmiddellijk de handen aan het werk.

In 1892 was de normaalschool overgeplaatst naar Echt. De bevolking van Rolduc was daardoor wel enigszins teruggelopen. Directeur Corten kwam aanstonds met nieuwe plannen om het onderwijs verder uit te breiden.

In 1893 zien we een plan voorgelegd tot oprichting van een Katholieke Landbouwschool. Ook later, in 1911, werden onder Directeur Schrijnen stappen in deze richting gedaan, maar andermaal zonder succes.

De poging om in 1894 de Duitse afdeling van de Middelbare School als Deutsche Realschule weer tot groter bloei te brengen, hebben we in het begin van dit artikel reeds aangestipt, alsook de opstelling van een programma tot opleiding van leraren van Rolduc.

In de z.g. aaneenschakelingscommissie had, naast Mgr. Nolens in de hoofdcommissie, ook Directeur Corten zitting in de afdeling Voorbereidend Hoger en Middelbaar Onderwijs, waarin hij het lyceumplan inzond.

Tal van ouders van leerlingen der Hogere Burgerschool achtten het wenselijk, dat hun jongens meer speciaal voor de handel werden opgeleid. In 1896 werd daarom de H.B.S. van de tweede cursus af gesplitst en het onderwijs in de ene afdeling meer bijzonder in de handelsrichting gestuurd. Zo kreeg Rolduc een drie-jarige Handelsschool, waarvan de eerste zeven leerlingen in 1898 met gunstig gevolg hun eindexamen aflegden. In 1903 werd deze school verder uitgebreid tot een vierjarige cursus met eerste eindexamens in 1904. In 1912 vond de splitsing der klassen eerst plaats na de tweede leercursus der H.B.S. Dit was de inleiding tot de Hogere Handelsschool, een vijfjarige cursus met als onderbouw de drie-jarige H.B.S., waarvan in 1915 voor het eerst eindexamen werd afgenomen. Onder Directeur van de Venne werd deze later als Afd. A van de 5-jarige Hogere Burgerschool in de wet opgenomen, een bepaling waaraan Rolduc zich in het schooljaar 1937—1938 onmiddellijk wist aan te passen.

In 1898 werd een voorbereidende school begonnen. Zij was bestemd, om aan jongens die niet in de gelegenheid waren tot het volgen van geschikt voorbereidend onderwijs om de Middelbare of Voorbereidend Hogere studie met vrucht te kunnen maken, op Rolduc zelf daartoe de gelegenheid te bieden. Opgezet als een tweejarige cursus, werd zij in 1909 gereduceerd tot een eenjarige cursus. Deze oprichting van Klein Rolduc, schijnbaar zeer eenvoudig, heeft toch heel wat moeite gekost. Er moest gebouwd worden; daarvoor was overleg nodig o.a. ter verkrijging van bouwgrond, terwijl de geldelijke middelen ontbraken voor de op- en inrichting. Directeur Corten zorgde voor 'n „Stichting". Bij allerlei personen werden adviezen ingewonnen, maar deze waren niet onverdeeld gunstig. Ook de Bisschop had financiële bezwaren. Toen echter de aandelen geplaatst waren, keurde Mgr. Boermans het plan goed en had de oprichtingsvergadering in 1898 plaats op de plebanie van deken Corten te Roermond. De uitkomst heeft geleerd, dat Directeur Corten goed gezien had.

In 1911, onder Corten's opvolger, Directeur Schrijnen, is er nog sprake geweest van oprichting van een Nijverheidsschool. Op 18 Maart 1912 schrijft de Directeur aan Mgr. Drehmanns:

„..... Ik voel veel voor een Landbouwschool èn omdat wij daardoor nuttig kunnen zijn voor Limburg èn omdat wij aldus ons aantal studenten kunnen houden..... Maar de groote moeilijkheid zijn de financiën. Er zal moeten gebouwd worden. De leraren zijn duur: voor Landbouwonderwijs zijn er bijna geen. Zal het staatssubsidie hiervoor voldoende zijn?..... Hebben wij gegevens, dan zullen wij heel gaarne de zaak overwegen en zien, of wij uitvoering aan het plan kunnen geven. .....

Ik denk ook aan een Mijnschool. Met die school zouden wij Kerkrade kunnen helpen. In den laatsten tijd zijn krachtige stemmen opgegaan om onze H.B.S. voor externen open te stellen. Daaraan is niet te denken. Maar wij zullen toch, zoo mogelijk, iets moeten doen. Met Dr. Poels zal ik eens over ons plan confereeren."

Intussen was nl. in Kerkrade een krachtige actie gevoerd om tot een 3-jarige H.B.S. te komen. Ofschoon Rolduc gelegen is in deze gemeente, konden toch slechts betrekkelijk weinig leerlingen van Kerkrade van het onderwijs op Rolduc profiteren.

Met het onderwerp „Externaat Rolduc" richtte Burgemeester M. Hendricks, oud-leerling van Rolduc, zich daarom op 22 Maart tot de Bisschop. Na zelf de moeilijkheden voor Rolduc te hebben aangegeven, schrijft de Burgemeester:

„Eene oplossing zou m.i. gevonden kunnen worden, door het oprichten van een afzonderlijk externaat Rolduc met een drie-jarige Hoogere Burgerschool."

Verder worden de plannen uitvoerig uiteengezet.

Deze kwestie heeft aan de toenmalige Directeur Schrijnen veel hoofdbrekens gekost.

Tegen het einde van de dertiger jaren werd een nieuwe levendige actie ingezet, nu voor de oprichting van een eigen 5-jarige Hogere Burgerschool. Na het einde van de wereldoorlog werden deze plannen krachtig bevorderd door Directeur van der Mühlen.

Gelukkig heeft 1946 eindelijk een gunstige oplossing voor Kerkrade gebracht dank zij de hulp van de Paters Franciscanen.

Zo leefde Rolduc mede met de groei en bloei van het bijzonder katholiek onderwijs. En menigeen van zijn oud-leerlingen en -leraren stond of staat thans als hoogleraar aan een van de universiteiten en hogescholen, ook aan de Katholieke Universiteit, de koepel op onze onderwijskathedraal, die spoedig moge afgebouwd zijn.

Een staatje van behaalde eindexamendiploma's, met een zeker onvolledige staat van priesters en een wellicht eveneens onvolledige lijst van hoogleraren, oud-Rolduciens, moge volgen na dit artikel.

De opeenvolgende Directeuren Peters, Jansen, Corten, Schrijnen, Geurts en van de Venne hebben allen krachtig meegewerkt aan de groei en bloei van het dierbare Rolduc. Onder de kundige leiding van Mgr. Drs. H. van der Mühlen zet Rolduc zijn geschiedenis voort.

Dr. J. VAN GILS.

Roermond, 1947.

APPENDIX.

In 1946 werd een totale wijziging gebracht in de toestand.

„Reeds in 1919," zo zegt Mgr. G. Lemmens in zijn brief, gedateerd Maria Boodschap 1946,[10]) „legde Onze voorganger Mgr. Laurentius Schrijnen een reeks van vragen voor aan bevoegde raadgevers om hierin (nl. de opleiding van priesters zo goed mogelijk te doen zijn) raad en uitsluitsel te krijgen. Nooit kwam die vraag tot rust. Integendeel, steeds duidelijker en steeds dringender kwam zij voor Ons te staan. .....En toen hebben Wij na lang gebed, na veel beraad, wel wetend wat er allemaal aan vast zat..... het besluit genomen. Wij achten Ons daartoe verplicht."

De noodzakelijkheid van een eigen sfeer voor de opleiding en vorming van de priesters, die onmogelijk werd bij het steeds groeiende aantal leerlingen op de verschillende Bisschoppelijke Colleges, de onmogelijkheid om aan al deze Colleges zulk een bezetting van priesterleraren te handhaven,

10) Rolduc's Jaarboek 1945/1946, blz. 218 ev.

dat men van een instituut kon spreken voor en door priesters ingesteld en geleid, de geestelijke nood onzer tijden en de bijzondere eisen die nu aan de vorming van de priester gesteld moeten worden, hebben onze Bisschop doen besluiten Rolduc te maken tot officieel en uitsluitend Klein Seminarie voor de opleiding en vorming van de Priesterstudenten van het Bisdom Roermond.

Het verlies van Rolduc als nationaal opleidingsinstituut, het verlies van de betrekkelijke voordelen, verbonden aan de z.g. gemengde opvoeding, welke voordelen zowel de leek- als de priester-student tot op zekere hoogte ten goede kwamen, moesten hierbij worden aanvaard.

Meer dan 100 jaar heeft Rolduc zijn taak van nationaal opleidingsinstituut vervuld, meer dan tien duizend Nederlandse leerlingen en tal van leerlingen uit de omliggende landen hebben te Rolduc hun opleiding genoten en hebben hun „Adieu Rolduc" gezongen aan het einde van hun Rolducse carrière. Aan de vele Katholieke Gymnasia, H.B.S.-en en Lycea in tal van plaatsen in ons vaderland werd langzamerhand een ruimere gelegenheid geschapen tot het volgen van Katholiek Voorbereidend Hoger en Middelbaar Onderwijs voor de Nederlandse jeugd en nu heeft Rolduc zijn taak van Katholiek nationaal opleidingsinstituut beëindigd. In September 1946 werd de H.B.S. Afd. A en B overgeplaatst naar het Bisschoppelijk College te Weert en werd Rolduc — zoals in het begin, vóór ruim 100 jaar — uitsluitend Seminarie, nu van het Bisdom Roermond, maar met behoud van het jus promovendi.

Boven de hoofdingang van Rolduc prijkt nog altijd de spreuk van Mgr. Paredis, waarmee Rolduc zijn taak in 1843 begon en die in de voorbije honderd jaar zo zichtbaar in vervulling is gegaan: Auspice Deo. God heeft Rolduc beschermd, heeft Rolduc gezegend. Moge Zijn zegen blijven rusten ook op dit werk.

„Lève, Rolduc, ton front radieux."

TOTAAL AANTAL LEERLINGEN DIE SLAAGDEN IN HET EIND-EXAMEN DER VERSCHILLENDE SCHOLEN.

GYMNASIUM 1882—1946.....	577
H.B.S. B. 1874—1946	763
H.B.S. A. 1938—1946	94
H.H.S. (5-j.) 1915—1937	242
H.S. (4-j.) 1904—1914	57
H.S. (3-j.) 1898—1902	33
Totaal geslaagd.....	1766

OVERZICHT VAN DE PRIESTERWIJDINGEN VAN OUD-LEERLINGEN VAN ROLDUC.

Seculiere geestelijken.

Bisdom Roermond	1539	
Aartsbisdom Utrecht	27	
Bisdom Breda	10	
Bisdom Haarlem	16	
Bisdom 's-Hertogenbosch	17	
Totaal in Nederland		1609
België	84	
Amerika	37	
Duitsland	12	
Indonesië	5	
Frankrijk	4	
Engeland	2	
Hongarije	1	
Noorwegen	1	
Rusland	1	
Totaal in het buitenland		147

Orden en Congregaties.

Augustijnen	2	
Benedictijnen	2	
Carmelieten	2	
Conventuelen	4	
Dominicanen	7	
Franciscanen	12	
Jesuïeten	39	
Kadier en Keer	2	
Kruisheren	4	
Lazaristen	10	
Mill Hill	10	
Missionarissen v. h. H. Hart	6	
Montfortanen	3	
Oblaten	5	
Passionisten	1	
Priesters v. h. H. Hart	1	
Priesters v. h. Allerh. Sacr.	3	
Redemptoristen	13	
Scheut	12	
S. V. D. Steyl	6	
Trappisten	8	
Totaal		152
Totaal aantal priesterwijdingen		1908

Bovenstaande getallen lopen over de wijdingen in de jaren 1847—1947. Volledige gegevens stonden ons alleen ter beschikking over de priesterwijdingen in het Bisdom Roermond. De getallen der overige wijdingen zijn slechts bij benadering gegeven. Daarvoor hebben wij hoofdzakelijk gebruik gemaakt van de aantekeningen van B. A. Pothast en van gegevens in Rolduc's Jaarboeken.

L. v. d. Werff

OUD-ROLDUCIENS BENOEMD TOT HOOGLERAAR AAN UNIVERSITEITEN EN HOGESCHOLEN.

Aantoon Dupont,	1855—1857,*)	te Leuven.
Frans Daniels, leraar 1881—1896	1875—1878,	te Freiburg. (Zw.)
Willem Nolens, leraar 1888—1909	1878—1880,	te Amsterdam.
Willem Paimans,	1878—1882,	te Utrecht.
Henri Poels,	1880—1888,	te Washington.
Frans Schreinemakers,	1880—1882,	te Leiden.
Joseph Schrijnen,	1886—1887,	te Utrecht en Nijmegen.
Renier Welschen,	1890—1896,	te Amsterdam en Leiden.
Adriaan van Rooy,		te Amsterdam.
Louis Slijpen,	1895—1902,	te Nijmegen.
Alfons Grond,	1903—1908,	te Delft.
Bernard Hermesdorf,	1904—1913,	te Leuven en Nijmegen.
Joseph Cobbenhagen, leraar 1916—1935	1905—1913,	te Tilburg.
George Russel,	1906—1910,	te Nijmegen.
Henri Gelissen,	1910—1912,	te Tilburg.
Leo Michels, leraar	1912—1916,	te Nijmegen.
Joseph Dewez,	1917—1919,	te Wageningen.
Ferdinand Sassen, leraar	1919—1931,	te Nijmegen en Leiden.
Henri van Laer,	1924—1926,	te Leiden.
Alfons Chorus,	1927—1929,	te Leiden.

*) De jaartallen geven de tijd aan waarin ze als leerling, ev. als leraar, te Rolduc verbleven.

LEERLINGEN VAN ROLDUC DIE TOT DE BISSCHOPPELIJKE WAARDIGHEID WERDEN VERHEVEN.

MGR. JOSEPHUS H. DREHMANNS

* 16- 4-1843,	te Roermond
1860-1862,	Rolduc.
12- 6-1899,	Tit.-bisschop van Phacusa en coadjutor van de Bisschop van Roermond.
3- 1-1900,	Bisschop van Roermond.
† 5- 8-1913,	te Roermond.

MGR. JOHANNES LEMMENS.

* 4- 6-1850,	te Haesdal (Schimmert).
1866-1872,	Rolduc.
5- 8-1888,	Bisschop van Vancouver (Am.).
† 10- 8-1897,	te Coban.

MGR. ARNOLD FRANS DIEPEN.

* 12- 3-1860,	te 's-Hertogenbosch.
1872-1874,	Rolduc.
7- 3-1915,	Tit.-bisschop van Danaba en coadjutor van de Bisschop van 's-Hertogenbosch.
22-12-1919,	Bisschop van 's-Hertogenbosch.
† 18- 3-1943,	te 's-Hertogenbosch.

MGR. LAURENTIUS J. A. H. SCHRIJNEN.

* 30- 7-1861,	te Venlo.
1875-1881,	Rolduc.
1909-1914,	Directeur te Rolduc.
28- 3-1914,	Bisschop van Roermond.
† 26- 3-1932,	te Roermond.

MGR. FRANCISCUS GEURTS C.M.

* 9-12-1862,	te Maashees.
1879-1882,	Rolduc.
1899,	Tit.-bisschop van Rhinoclure en Apostolisch Vicaris van Yungpingfu.
† 21- 7-1940,	te Yungpingfu.

MGR. JOANNES H. G. JANSEN.

* 9- 5-1868,	te Leeuwarden.
1881-1887,	Rolduc.
13- 4-1930,	Aartsbisschop van Utrecht.
† 17- 5-1936,	te Utrecht.

MGR. GODFRIED D. FREDERIX C.I.C.M.

* 17- 7-1866,	te Afferden.
1886-1888,	Rolduc.
1920-1922,	Apostolisch Vicaris van Noord-Kansoe.
1922-1931,	Apostolisch Vicaris van Ning-Sia.
† 20- 6-1938,	te Batoeng.

MGR. FRANCISCUS H. SCHRAVEN C.M.

* 13-10-1873,	te Lottum.
1892-1894,	Rolduc.
9-12-1920,	Tit.-bisschop van Amyclea en Apostolisch Vicaris van Chentingfu.
† 10-10-1937,	te Chentingfu.

MGR. DR. J. H. GULIELMUS LEMMENS.

* 26- 7-1884,	te Schimmert.
1898-1906,	Rolduc.
5- 2-1932,	Tit.-bisschop van Cardica en coadjutor van de Bisschop van Roermond.
26- 3-1932,	Bisschop van Roermond.

MGR. CONSTANS (FRANCISCUS G.) KRAMER O.F.M.

* 3- 6-1903,	te Oldeklooster.
1914-1916,	Rolduc.
15- 2-1946,	Tit.-bisschop van Europa en Apostolisch Vicaris van Luanfu.

MGR. DR. J. M. J. ANTONIUS HANSSEN.

* 18- 8-1906,	te Oostrum (Venray).
1924-1926,	Rolduc.
26- 7-1947,	Tit.-bisschop van Birtha en coadjutor van de Bisschop van Roermond.